Falusi élet

Az anyagi érdekeltség elve termelőszövetkezeteinkben

A járási tanács mezőgazdasági osztálya a legutóbbi években azt tapasztalta, hogy azokban a termelőszövetkezetekben, ahol az anyagi érdekeltség elve érvényesült, a munkafegyelemmel és a munkák időbeni elvégzésével különösebb probléma nem volt. Éppen ezért mi azt javasoljuk a termelőszövetkezeteknek, hogy **ebben az évben a tervezés idején mindenütt dolgozzák ki a premizálási feltételeket is és mindenütt vezessék be a közgyűlés határozata alapján a tagok premizálását.**

Mi azt javasoltuk a termelőszövetkezeteknek, hogy prémiumot csak a terven felül termelt mennyiség után adjanak, a premizálás valamely munkaszervezeti egységhez, brigádhoz vagy munkacsapathoz legyen kötve, a prémiumot a szerződésesen termelt növényeknél készpénzben, a nem szerződött növényeknél pedig természetben fizessék ki.

Részleteiben az alábbi javaslatunk van:

A géppel betakarításra kerülő kalászosoknál a terven felül termelt mennyiség öt szazalékát, **kézi aratás esetén a terven felüli mennyiség 15 százalékát fizessék ki prémiumként.**

A kapásnövényeknél helyesnek tartjuk, ha továbbra is egyénekre bontják le a megművelendő területet. Ugyanakkor a személyekre történő premizálást nem tartjuk lehetségesnek, mivel az — különösen géppel való betakarítás és szállítás esetén — lényeges többletmunkát igényel. **A kapásoknál az elérendő terméshozamot brigádra, vagy munkacsapatra határozzák meg, és a premizálást a brigád, illetve munkacsapat összesített eredménye alapján fizessék ki.** A kukoricánál premizálásként fizessék ki a terven felül termelt mennyiség 25 százalékát, a burgonyánál és takarmányrépánál 30 százalékát, a cukorrépánál pedig a terven felül termelt minden mázsa után egy kilogramm cukrot, vagy annak megfelelő pénzértéket. **A kertészetben a prémium alapját a tervezett összes bevétel képezze. A tervezett összes bevétel túlteljesítése esetén a többletként mutatkozó jövedelem huszonöt százalékát fizessék ki prémiumként.** A kendertermelésnél a prémium alapjának ugyancsak a tervezett összbevételt tartjuk helyesnek megállapítani. (A kenderből származó jövedelem mértéke nagyban függ a kender időben való elszállításától.) A tervezett összbevétel túlteljesítése esetén a többlet jövedelem huszonöt százalékát javasoljuk prémiumként kifizetni. Hasonlóképpen a napraforgónál, ahol a premizálás ugyancsak a tervezett összértéke, a premizálás mértéke pedig a huszonöt százalék legyen.

Az állattenyésztésben a tejtermelésnél az elérendő fejési átlagot tehenenként kell meghatározni. Az állattenyésztők gondjaira bízott tehén a tervben előírt fejési átlagot elérte, illetve túlhaladta, a többletként termelt tej értékének harminc százalékát javasoljuk prémiumként készpénzben kifizetni az állattenyésztőnek. A **borjúszaporulatnál alapként kell elfogadni, hogy minden száz tehén után 80 borjúnak kell születni. Amennyiben ezt a tervszámot a tehenészetben túlteljesítik, a terven felül született borjak születéskori súlyának huszonöt százalékát javasoljuk prémiumként készpénzben kifizetni.**

A növendékmarha nevelésnél célprémium kifizetését tartjuk helyesnek. Egy hizlalásra alkalmas bika súlya 320 kilogramm, a tinóé 250, az üszőé 265 kilogramm legyen. Ha ezt a súlyt az állatok elérik, gondozóik ötven forint prémiumban részesüljenek.

Marhahizlalásnál azt javasoljuk, hogy napi súlygyarapodásként egy kilogrammot határozzanak meg. Az ezen felüli súlygyarapodás értékének ötven százalékát átadáskor készpénzben fizessék ki a gondozónak. A sertestenyésztésben a premizálás alapja ugyancsak a terv túlteljesítése legyen. Tervként helyes megállapítani fialási átlagként az előhasi kocáknál hat darabot, a többször ellett kocáknál kilenc darabot és választási átlagsúlyként tizennyolc kilogrammot. A terven felüli érték huszonöt százaléka készpénzben fizetendő ki. **A sertéshizlalásnál a húsz százalékon felüli daraértékesülésből származó súlygyarapodás értékének huszonöt százalékát javasoljuk prémiumként kifizetni.**

Fenti javaslataink járásunk valamennyi termelőszövetkezetében kialakult módszerek általánosítása alapján születtek. Éppen ezért azt javasoljuk, hogy termelőszövetkezeteink egyenként határozzák meg a prémium feltételeit, annak az alapvető szempontnak a figyelembe vételével, hogy a prémium a többlettermésből fizethető jutalom és a terven felül termelt mennyiség negyven százalékánál több nem lehet.

Kocsis János
a Keszthelyi Járási Tanács mezőgazdasági osztályának vezetője

Idejében végezzük el a fatisztogatási munkát a gyümölcsösben

A gyümölcsfákat, illetve ezek termését károsító különféle állati kártevők és gombabetegségek elleni eredményes védekezés alapja a mechanikai védekezési munkák időbeni és szakszerű elvégzése. E munkák elvégzésével nemcsak a kártevőket irtjuk és gyérítjük, hanem a vegyszeres védekezés eredményességét is nagymértékben elősegítjük. A mechanikai védekezési munkák jelentőségét bizonyítja, hogy a 18018/1951 F. M. számú rendelet az egész ország területére kötelezően előírja a fatisztogatási munkák elvégzését február 28-ig.

A téli fatisztogatási munkák során — amennyiben még nem történt meg — le kell szedni a fákról a nyár végén, ősz elején felrakott hernyófogó gyűrűket. A leszedett hernyóenyv gyűrűket elégetéssel azonnal meg kell semmisíteni. A gyümölcsfa koronából vágjuk le a különféle kártevőktől erősen fertőzött, beteg, elszáradt, vagy megsérült ágakat, gallyakat. Egyúttal végezzük el a koronaritkítást is. A koronaritkításra azért van szükség, mert a sűrű korona (megfelelő napfény, levegő stb. hiányában) rendkívül kedvez egyes kártevők és gombabetegségek elszaporodásának, és egyúttal akadályozza a szakszerű permetezés elvégzését is. El kell távolítani a fákról a fattyúhajtásokat és tősarjakat is. Az ágak, gallyak, hajtások levágásánál ügyelni kell, hogy csonkok ne maradjanak hátra a vágás után, tehát mindig simára kell vágni. Így a vágás okozta sebek könnyebben gyógyulnak be.

Le kell szedni a fákról a téli hernyófészkeket, lepketojás csomókat, le nem hullott levélcsomókat, gyümölcsmúmiákat. A fák törzsét is meg kell tisztítani az elvaló kéregtől, pajzstetves rétegektől, mohától, zuzmótól. A fatörzs tisztítását kaparóvassal és drótkefével lehet végezni. Az egészen fiatal fáknál drótkefe helyett erős súrolókefét használjunk. A fatisztogatás során összegyűlt ágakat, gallyakat, hulladékot és kaparékot elégetéssel semmisítjük meg.

A fatisztogatás során keletkezett, vagy egyéb okok folytán a fán levő sebeket fasebkátránnyal, vagy oltóviasszal be kell kenni.

Kökény Bertalan

A mezőgazdasági termelőszövetkezetek általános vagyonbiztosítása

Az Állami Biztosító 1961 január 1-i kezdettel az eddigi biztosítási formáktól eltérő, egyszerű, kevesebb adminisztrációval járó, s amellett a termelőszövetkezet valamennyi vagyontárgyára kiterjedő biztosítást vezetett be.

Az általános vagyonbiztosítás a szövetkezet részére szükséges

legfontosabb biztosításokat

foglalja magában, mert ezen belül megtérítésre kerülnek a tűz-, villámcsapás, robbanás, vihar, földrengés, árvíz, állatelhullási, kényszervágási és jégverési károk.

Az általános vagyonbiztosítás előnyei nagyobbak a tűzbiztosításénál, mert a közös tulajdonban (használatban) levő lakóépületekért külön díjat fizetni nem kell.

A mezőgazdasági termelőszövetkezetnél a tűzbiztosításra eső holdankénti 5 forintos évi díjból még külön engedményre is jogosult. A károkat az Állami Biztosító a kár idejekori tényleges értékében, összeghatár nélkül megtéríti. A folyóvizek, vagy tavak kiöntéséből keletkezett árvízkárok fele összegét szintén megtéríti az Állami Biztosító. A lábon álló erdő tűzbiztosítása holdanként 10 forint.

Milyen előnyei vannak az általános vagyonbiztosítás keretében kötött jégbiztosításnak?

A termelőszövetkezetnek módjában áll

a jégbiztosítást

vagy a termelési tervben feltüntetett hozamok és az állami felvásárlási ár figyelembe vételével kialakított termelési érték, vagy pedig az általa megjelölt ténylegesen várható hozamok alapján felvenni.

Miután jégvert növények biztosítási kockázata nem vállalható, ezért minden termelőszövetkezetnek érdeke, hogy a jégbiztosítást már abban az időben megkösse, amikor a jégverés még nem következik be. Az a körülmény, hogy a termelőszövetkezet kora tavasszal még nem ismeri a pontos vetésterületet és a várható hozammennyiséget, nem lehet akadálya a jégbiztosítás feladásának, mert ilyen esetben elegendő, ha a termelőszövetkezet a biztosítani kívánt növényféleségeket és azok vetésterületét nyójegyzésbe veteti.

Mit kell tudni az állatbiztosításról?

Az Állami Biztosító

a sertéseket 2 hónapos,

a szarvasmarhákat, lovakat, kecskéket, juhokat 3 hónapos kortól biztosítja. A darabszám meghatározásánál minden tenyész-, haszon- és hízóállatot egyaránt számba kell venni. Az előzetes díj megállapítása ezen leltár darabszám alapján történik. A díj végleges elszámolását a naptári év lejárta után ejtik meg a záróleltárban feltüntetett állatdarabszám figyelembe vételével. Ha a záróleltár szerint az állatok száma növekedett, a darabszám különbség után a díjat meg kell fizetni, illetve, ha az állatok száma csökkent, a darabszám különbség után az Állami Biztosító a díjat visszatéríti. Sertéseknél az elszámolás a nyitóleltár, a június 30-i darabszám és a záróleltár számtani közepe alapján történik. Az előzetes díjösszeg ellenében az állami biztosító vállalja azoknak a biztosítási kort elérő állatoknak a biztosítását is, melyek évközben kerülnek a termelőszövetkezetek birtokába. Ezeket az állatokat biztosításra nem kell külön bejelenteni.

Az általános vagyonbiztosítást kötő termelőszövetkezetek, a lényegesen alacsonyabban megállapított díjtételeken kívül, az évi díj nagyságától függően, további engedményekben is részesülnek. Ettől függetlenül továbbra is fennáll

a tűzbiztosításnál

20 százalékos kárelhárítási, jégbiztosításnál az 5—10 százalékos területi, állatbiztosításnál pedig az állatfajtánkénti darabszámtól függő, 30 százalékig terjedő létszámengedmény.

Milyen baromfit tartsunk nagyüzemben?

Évek óta foglalkoztatja a magyar baromfitenyésztőket a fajta kérdése. Több fajtával kísérleteztünk kisebb-nagyobb eredménnyel, szem előtt tartva, hogy tojástermelése megfelelő legyen, ugyanakkor a hús minősége és mennyisége is megfeleljen, de a fejlődése is jó legyen. Így hoztak be hazánkba rhode-islandot és más idegen fajtákat. Valamennyinél visszafejlődés mutatkozott, főleg a tojástermelésben, Így például a rhode-island fajtánál mind a tojástermelés, mind a testsúly nagyobb mértékben csökkent. A legjobban bevált fajta a fehér leghorn, ez aklimatizálódott a legjobban.

Ez a fajta, mint a nagyüzemi tojástermelő telepek legkiválóbb tyúkfajtája, az egész világon elterjedt. Csontozata finom, fejlettsége, ivaréretlsége gyors, kotlási hajlama egészen minimális.

A leghorn tojása mészfehér, 57—70 gramm súlyúak. Megfelelő takarmányozás és tartás mellett még többezres állományban is 180—220, vagy még ennél nagyobb átlag tojástermelés érhető el.

Japánban, ahol évenként rendezik meg a tojóversenyeket, évről évre a leghorn hozza el az első díjat 380 darab, vagy még ennél is nagyobb évi tojástermelésel. Talán ezen sokan mosolyognak: hogyan, naponta kétszer tojik?

Szabadjon ehhez az állításomhoz egy külföldi vizsgálat eredményeit ismertetni. Előljáróban tudni kell, hogy a tojás megtojásának gyakorisága függ a peteleválás ütemétől. A vizsgálat a peteleválás gyorsaságát figyelte meg a következő fajtáknál:

Leghorn: 22—24 óra, kettőshasznosítású fajtáknál: 24—28 óra, rhode-island, new-hampshire: 24—26 óra, húst termelő fajtáknál: 28—36 óra. Ezek után azt hiszem érthető, hogy a leghorn tyúk hogyan képes évente 380 darab tojást termelni.

A leghorn fajta kiválóságát hazánkban egy tenyésztő sem vitatja. Önkéntelenül felmerül a kérdés, hogy akkor mégis mi az oka, hogy még mindig olyan sokan idegenkednek ettől a kiváló eredményeket elért fajtától? Ezt az idegenkedést a takarmánykérdéssel lehet csak megmagyarázni, azzal, hogy nekünk nincs megfelelő takarmányunk. Ezt az érvet nem lehet elfogadni, mert állítom, hogy mindenfajta takarmányféleségünk megvan, amire egy jó tojástermelő állatnak szüksége van. A baj onnan származik, hogy a kiváló takarmányokat nem a megfelelő százalékban etetjük.

Kétségtelen az, hogy a leghornnak nagyobb tojástermelő képessége következtében több fehérjére van szüksége, viszont ez a fehérjetöbblet a magasabb termelés folytán bőségesen visszatérül.

Húslisztet, vérlisztet, fölözött tejet, szójadara a gyári takarmányhoz keverve kis százalékban, kielégíti a leghorn fehérje igényét is.

Hogy mennyire fontos olyan fajta megválasztása, melynek a tojástermelése jóval felülmúlja a mostani átlagtermést, azt a számadatok tükrében lehet legjobban megvilágítani. A takarmányozási költségek és a tojástermelés összefüggései: a tojástermelés növekedésével arányosan csökken az egy tojás előállítására fordított tápláló anyag mennyiség. Így például: évi 60 darabos tojáshozam esetén 610 gramm, évi 120 darabos tojáshozam esetén 355 gramm, évi 180 darabos tojáshozam esetén 270 gramm, évi 240 darabos tojáshozam esetén 230 gramm, évi 300 darabos tojáshozam esetén 200 gramm táplálóanyag szükséges 100 gramm tojásmennyiség előállításához. A takarmányozás költségét az évi 60 darab tojás termelése még nem fedezi. 120 darab tojásnál a takarmányozásra fordított kiadás levonása után már mintegy 30 forint többletbevétel mutatkozik, ami megközelítően egyenlő az egy tyúk tartására háruló egyéb kiadásokkal, bevétel tehát még nem mutatkozik.

Jövedelmezőségre csak 120 darab tojáson felüli termelés esetén számítunk. Ebből a néhány számadatból is világosan kitűnik, mit kell tenni, hogy baromfitenyésztésünk ne ráfizetést, hanem nyereséget hozzon.

A Bakonypölöskei Állami Gazdaság vezetősége ezeket a szempontokat figyelembe vette, megvizsgálta a baromfitenyésztésben eddig elért eredményeit, majd meghatározta azt az utat, amit a jövőben a baromfitenyésztés terén járni akar. Ennek nyomán ez év tavaszán Dániából 5000 darab napos leghorn csirkét vásároltunk az egyik legjobb tenyésztelepről, melynél a törzskönyvi adatok szerint a telep átlagos termelése 266 darab 61 gramm átlagsúlyban. Tisztában vagyunk azzal, hogy a hazai viszonyaink között jelenleg nem számíthatunk ilyen magas termelésre, de 200—220 darab évi termelést minden nagyobb nehézség nélkül el tudunk érni.

Jércéknél a törzsesítés megtörtént a gazdaság tenyésztelepén, mely két darab 22 rekeszes törzsólból és hat darab 550-es ólból áll, melyben csapófészkes ellenőrzést folytatunk. Gazdaságunk célja a lehető legrövidebb időn belül feltölteni a tojásgyárat 20—25 000 darab tyukkal, de ezzel párhuzamosan kielégíteni a termelőszövetkezetek jelentkező mind nagyobb igényét. 1961-ben már 400 ezer darab tenyésztojást tudunk biztosítani, valamint naposcsirkét is, melyet saját keltetőnkben fogunk kelteti. A „tojásgyár" benépesítése után évente kétmillió tenyésztojást és kétmillió étkezési tojást tudunk majd biztosítani a népgazdaságnak.

GALAMBOS GYÖRGY telepvezető